

Altanprojekt løb af sporet – rådgiver fik standset usikkert byggeri

Af Simon Andersen sian@berlingske.dk Foto: Asger Ladefoged

Det var i sidste øjeblik, at en kritisk ingeniør fik forhindret landets største altanfirma i at hænge altaner op på fjerde sal midt i København uden at fastgøre dem korrekt. Altanfirmaet opførte sig »aggressivt« overfor Københavns Kommune, der beordrede altanprojektet stoppet på grund af talrige fejl, mangler og utilstrækkelig fastgørelse.

Kun øjeblikkelig indgriben fra en erfaren, uafhængig ingeniør forhindrede Danmarks største altanfirma i at gennemføre en usikker montage af altaner i stor højde i en andelsforening i det indre København.

Mens altanerne var ved at blive sat op, opdagede foreningens ingeniør, Anja Krarup Hansen fra firmaet Konpro, at montørerne fra altanfirmaet Altan.dk i Sorø var i fuld gang med på fjerde sal at sætte tre altaner op, hvis sikkerhed kunne drages i tvivl, viser en lang række dokumenter fra Københavns Kommune, som Berlingske har fået udleveret.

Af dokumenter i sagen fremgår det, at Altan.dk ville anvende beslag til at fastgøre altanerne, der ikke var godkendt, at brandsikringen ikke ville blive udført efter de kommunale krav med risiko for gennembrænding mellem etager i tilfælde af brand – og at selve ophængningen af altaner i fjerde sals højde ikke var tilstrækkeligt dokumenteret og sikker.

Dertil kom, at byggeriet var ulovligt, fordi det afveg fra både de tegninger, firmaet havde sendt til kommunen, fra den byggetilladelse, der var givet – og, mest alvorligt: Altan.dk ville opsætte altanerne på en ny måde efter alt at dømme uden forinden at undersøge og regne på, hvorvidt altanerne hang ordentligt fast. Og uden at afvente tilladelse fra Københavns Kommune.

Af en e-mail fra foreningens »altanansvarlige« fremgår det, at foreningen var dybt bekymret over situationen.

»David her! Vi har tidligere talt sammen vedr. vores altanprojekt, som er løbet helt af sporet ...« skrev David Lamuño Suárez, der selv bor på tredje sal, i juni 2015 til en civilingeniør i Københavns Kommune.

Selvsamme ingeniør boblede senere i forløbet i irritation over Altan.dk, der sendte forkerte eller mangelfulde tegninger, forsøgte sig med impulsive måder at fastgøre altanen på, der ikke kunne godkendes, og »spildte« kommunens tid. Det fremgår af dokumenter, Berlingske har fået udleveret.

En gennemgang af sagen viser, at der i Peder Skrams Gade skete det, der går igen i flere af Altan.dks sager:

Altanerne kunne ikke sidde fast som planlagt, hvilket firmaets montører først opdagede, da de var i fuld gang med at montere tre alta-

David Lamuño Suárez priser sig i dag lykkelig for, at hans andelsforening hyrede en ingeniør til at holde øje med et altanprojekt fra Altan.dk, der var tæt på at køre helt af sporet.

David her! Vi har tidligere talt sammen vedr. vores altanprojekt, som er løbet helt af sporet ...

DAVID LAMUÑO SUÁREZ, JUNI 2015, TIL EN CIVILINGENIØR I KØBENHAVNS KOMMUNE

ner på fjerde sal, blandt andet fordi Altan.dk ikke forinden grundigt havde kontrolleret de faktiske forhold på stedet, inden projektet blev udarbejdet. Beboerne skulle have opsat i alt otte altaner i en bygning fra slutningen af 1860erne.

Af en kontrolrapport, udfærdiget af andelsforeningens ingeniør i juni 2016, fremgår det, at »ingen af indspændingerne« - indspændingerne er et fagudtryk for fastgørelsen af altanerne mellem etagerne - kunne »udføres som forudset«, blandt andet fordi en stålprofil - altså et stykke jern - gjorde det umuligt at sætte altanerne fast, som det var forudsat.

Men i stedet for at stoppe arbejdet og gennemregne en ny, holdbar løsning, fortsatte montørerne fra Altan.dk blot med at forsøge at få altanerne skubbet på plads, efter alt at dømme uden at gennemregne det ændrede projekt, fremgår det. Af en gennemgang af sagsmaterialet i Københavns Kommune fremgår det, at firmaet først i slutningen af juli 2016 - og igen i september og oktober 2016 - fremsendte nye beregninger til kommunen.

Berlingske har tidligere beskrevet, at Altan.dk i 2016 opsatte en altan på fjerde sal på Vesterbro i København, der siden viste sig kun at være fastgjort i facademuren. Dette blev opdaget ved en tilfældighed, og beboerne måtte igennem en månedlang kamp med Altan.dk for at få altanen forstærket.

Samtidig har Altan.dk i årevis ikke kunnet dokumentere opsætningen af en række altaner i andelsboligforeningen Jojo på Nørrebro, ligesom firmaet ragede uklar med Frederiksberg Kommune om opsætningen af flere end 50 altaner i den historiske bygning Rahbeks-hus. Samtlige altaner skal nu skrottes.

Samme sker ... igen

Alle tre sager har fællestræk med sagen fra Peder Skrams Gade: Altaner hænges op i stor højde, uden at metoden nødvendigvis er godkendt og dokumenteret.

Hvis det viser sig, at den forudsatte montage ikke er mulig, har firmaet i flere tilfælde opereret med at ændre i montagen og hænge altaner op uden at afvente godkendelse, uden at myndighederne nødvendigvis har opdaget det, og - hvis det er blevet opdaget - uden at myndighederne forlanger altanerne taget ned igen.

Sagen fra Vesterbro er en undtagelse, fordi det her viste sig, at altanen alene var fastgjort i muren. Flere har rejst den mistanke, at firmaet spekulerer i at handle forkert eller ulovligt i håb om bagefter at få tilgivelse af myndighederne.

I sagen fra Peder Skrams Gade slog ingeniøren første gang alarm til Københavns Kommune 6. juni 2016, da hun opdagede, at Altan.dk ville hænge altanerne op på en måde, der ikke var godkendt, og efter få dage, 14. juni 2016, rettede ingeniøren igen henvendelse til kommunen og afslørede i en e-mail direkte Altan.dks fremgangsmåde:

Firmaet var gået i gang med at hænge den første altan op, men nægtede forinden at få den godkendt af Københavns Kommune.

»Selvom jeg har bedt dem om at kontakte dig (en ingeniør i Københavns Kommune, red.) og selvom jeg har bedt dem om at kontakte dig for en forhåndsgodkendelse af princippet (metode for ophængning, red.), fastholder de, at

FORTSAT FRA SIDE 23

de eftersender as-built tegninger (tegninger af den valgte løsning, *red.*) efterfølgende, når altanerne var hængt op,« skrev hun. Og videre:

»Jeg kan oplyse, at de er i gang med at montere den.«

Københavns Kommune bad dagen derpå, 15. juni 2015, firmaet Altan.dk - efter at ingeniøren havde henvendt sig med sine bekymringer - om en redegørelse og fik stoppet den ulovlige ophængning af den første altan.

Gal ... igen

Få dage efter, 23. juni 2016, var den gal igen.

Ingeniør Anja Krarup Hansen opdagede ved en tilfældighed, at Altan.dk - trods problemer med den første altan på fjerde sal - ville hænge endnu to altaner op, selvom hendes beregninger viste, at fastholdelsen var utilstrækkelig.

Af en e-mail til kommunen fremgik det, at Altan.dks løsning - at benene på altanerne skulle fastgøres til en gammel stålbjælke, der var fundet i etagedækket (etagedækket er fagudtryk for adskillelsen mellem to etager i en bygning, *red.*) var »problematisk«, idet altanerne ikke, som forudsat af Altan.dk, kunne holdes fast af vægten fra adskillelsen mellem de to etager.

Når en altan fyldes med et bord, pottedplanter, altankasser - og mennesker - presses altanen nedad og holdes »kun« med sikkerhed fast, hvis den er fastspændt korrekt inden i bygningerne - typisk ved, at de to altanben fastgøres i facaden eller adskillelsen mellem etagerne, som sikrer det nødvendige modhold, så altanen »ikke vipper ned«.

I den konkrete sag var det ikke muligt at montere altanens ben i bygningen som forudsat, hvilket betød, at der skulle bruges mere »modvægt« fra bygningen for at sikre altanens fastholdelse.

Altan.dk gik ud fra, at bygningen - adskillelsen mellem etagerne - gav en tilstrækkelig modvægt, men ifølge ingeniør Anja Krarup Hansen var det ikke korrekt: Modvægten ikke var tilstrækkelig til at holde altanen fast, hvis den blev belastet maksimalt.

Altan.dk har ikke ønsket at forholde sig til kritikken af firmaets beregninger.

Problemet med fastgørelsen af altanerne på fjerde sal var ikke det eneste problem - allerede tre uger tidligere havde ingeniøren opdaget andre fejl.

I begyndelsen af juni skrev hun til Københavns Kommune for at få bekræftet, at Altan.dk - som firmaet hævdede - havde fået lov at ændre dele af projektet og bruge et andet beslag til at fastgøre altanen til bygningen. Det havde vist sig, at de tre altaner ikke kunne monteres, som Altan.dk havde fået tilladelse til.

Af e-mailen fremgik det, at Altan.dk ønskede »at fravige det godkendte projekt og oplyser, at den nye detalje er principgodkendt« af Københavns Kommune - »dette vil jeg gerne have bekræftet«.

Til det svarede kommunen, at den er bekendt med ønsket om at bruge det pågældende beslag, men »det er endnu ikke godkendt«.

Tre dage senere opdagede rådgiveren igen, at Altan.dk afveg fra de tegninger, kommunen havde godkendt, og hun undrede sig også over den metode, som Altan.dk ville bruge til at lave brand- og lydisolering. Hun mente ikke, at Altan.dks brandsikring til etagen nedeunder vil have nogen effekt mod gennembrænding i tilfælde af brand, og det viste sig, at heller ikke de ændringer var godkendt.

»De ændringer, du nævner, er ikke godkendt af os,« skrev Københavns Kommune.

Ikke godkendt ... af os

Det fremgik af sagen, at Altan.dk åbenbart havde for vane at arbejde på den måde. Et altanprojekt blev tegnet, regnet, indsendt til kom-

Den sidste altan blev hængt op hos foreningen i Peder Skrams Gade lillejuleaften 2016, et halvt år efter at foreningens ingeniør første gang henvendte sig til Københavns Kommune og gjorde opmærksom på, at Altan.dk ønskede »at fravige det godkendte projekt. Her står David Lamuño Suárez på sin altan på 3. sal.

munen og godkendt, hvorpå opsætningen spontant blev ændret, mens altanen blev sat op. I en e-mail til Københavns Kommune anførte ingeniøren om den konkrete sag, at »Altan.dk som standard afviger fra deres godkendte myndighedsprojekt«, og at hun ikke turde stole på firmaet.

Det fremgår af sagens akter, at Københavns Kommune efterhånden tabte tålmodigheden.

Og da ingeniør Anja Krarup Hansen 23. juni afslørede, at yderlige to altaner var ved at blive hængt op, uden at det var sikkert, at de hang rigtigt fast, og uden at de kunne monteres som forudsat, stoppede Københavns Kommune øjeblikket byggeriet og truede med politianmeldelse, hvilket førte til to »yderst aggressive« opkald fra Altan.dk til kommunen.

Af en e-mail fra en civilingeniør i kommunen til en ledende medarbejder i Altan.dk, der er sendt 28. juni 2016 - samme dag som byggeriet blev beordret stoppet - fremgår det, at medarbejderen fra Altan.dk to gange i en telefonsamtale havde opført sig aggressivt og smidt røret på, hvorefter kommunen bad om

en »fornuftig og konstruktiv kommunikation« uden at »røret bliver smidt på«, og uden »at der falder beskyldninger gennem telefonen«.

Civilingeniøren anførte, at der havde været »mangel« på dialog om en løsning, hvilket hun fandt »yderst aggressivt og usamarbejdsvilligt«.

»Og det vil jeg simpelthen ikke finde mig i fremover,« sluttede hun.

Det dårlige samarbejde med mellem Københavns Kommune og Altan.dk fortsatte i ugevis, selv efter at byggeriet var stoppet.

Altan.dk foreslog at holde en altan fast ved at spænde altanbenene - via en slags forlænger - fast til en bjælke, men bjælken var rådden, og firmaet rodede rundt i de metoder for fastgørelse, der muligvis kunne anvendes.

Tre gange sendte Altan.dk nye forslag til kommunen - behæftet med fejl og mangler, hvilket tydeligvis irriterede en civilingeniør i kommunen, der i en e-mail udtrykte kraftig utilfredshed med, at Altan.dk ikke havde taget stilling til en række af de kritiske punkter, der var rejst. I stedet fremsendte Altan.dk blot

De fortrød ikke, at de brugte penge på en rådgiver

Af Simon Andersen sian@berlingske.dk

Langt fra alle ejerforeninger, der skal have monteret altaner, bruger penge på at hyre en uafhængig ingeniør – det gjorde en andelsforening i det indre København. Og det var en rigtig god idé.

Beboerne i en andelsforening i Peder Skrams Gade i det indre København var enige om, at de skulle have hjælp fra et rådgivende ingeniørfirma, da beboerne investerede i otte nye altaner, der skulle fastgøres på den gamle ejendom, der er fra slutningen af 1860'erne.

For meget forstand på altaner havde civiløkonomen, vinhandleren og bibliotekaren ikke.

Det viste sig at være en god idé, altså »en virkelig god idé«, fortæller ejerforeningens »altanansvarlige«, David Lamuño Suárez.

»Altså, jeg er civiløkonom ... min nabo er vinmand. Underboen er bibliotekar. Vi har ingen – som i ingen – forstand på altanmontering. Vi havde aldrig opdaget det, vores rådgiver opdagede. Aldrig. Og skal jeg give et råd til andre: Betal en rådgiver, der holder grundigt øje med projektet og kan gennemskue, om de løsninger, altanfirmaet vælger, er rigtige, lovlige og sikre«, siger David Lamuño Suárez.

Det skulle ellers have været så godt.

Beboerne i Peder Skrams Gade, en gammel ejendom med både baggård og mellemgård fra slutningen af 1860'erne, havde i et tiår diskuteret og drøftet og vendt og drejet: Skal vi have altaner? Men endelig lykkedes det: Et lille projekt, otte altaner, heraf tre på fjerde, alle ind mod gården, og Danmarks største altanfirma, Altan.dk, blev valgt som leverandør.

David Lamuño Suárez fik dog en »noget underlig fornemmelse« allerede fra begyndelsen.

»Folkene fra Altan.dk bød på opgaven uden at undersøge noget som helst. Firmaets folk stod nede i gården og kiggede op på muren og kiggede kortvarigt i et par lejligheder. På det grundlag modtog vi så et tilbud på opgaven. Der blev ikke boret ét eneste hul, selvom de fleste nok ved, at der altid gemmer sig overraskelser, når man begynder at rode med vægge, der er 150 år gamle. Firmaet tog bare opgaven,« husker han.

Ingeniøren fik stoppet arbejdet, og det var foreningen »lykkelig for«, men Altan.dk brugte uge efter uge på at udtænke løsninger, som inge-

niøren kunne sige god for:

»Projektet trak jo ud og ud i måneder. Vores gård flød, fordi projektet kun var halvfærdigt, og de, der skulle have altaner på fjerde sal, anede ikke, om de var købt eller solgt. Altanerne på tredje sal, der var sat op, skulle pilles ned igen, så altanerne på fjerde kunne opsættes korrekt med en ny løsning. Det var virkelig alt andet end sjovt,« siger David Lamuño Suárez.

Hængt op, forkert

»Men ... hvis ikke vi havde fået hjælp, var de bare blevet hængt op på, ja, en forkert, måske ikke sikker måde. Så vi er trods alt heldige.«

David Lamuño Suárez fortæller, at firmaet – til trods for, at opsætningen gik i dvale, fordi Altan.dk igen og igen forsøgte at fremvise en løsning, der kunne accepteres – rykkede for betaling for arbejdet.

»Firmaet virkede meget presset og opførte sig ubehageligt. Selvom det var tydeligt, at Altan.dk ikke havde styr på opsætningen, forsøgte firmaets direktør at få mig til at betale penge for arbejdet, selvom det ikke var færdigt. Derfor deponerede vi de rater, vi skulle betale Altan.dk, indtil arbejdet var udført korrekt og godkendt af vores rådgivende ingeniør,« fortæller David Lamuño Suárez.

Suárez siger, at udgiften til den rådgivende ingeniør kun udgjorde fem procent af byggesummen, og det viste sig at være »den vigtigste post i hele vores budget«.

»Aldrig har penge været givet bedre ud,« siger han.

Den sidste altan blev hængt op lillejuleaften 2016, et halvt år efter at foreningens ingeniør 6. juni første gang henvendte sig til Københavns Kommune og gjorde opmærksom på, at Altan.dk ønskede »at fravige det godkendte projekt«.

»Jeg synes, at kommunen agerer meget passivt i disse sager. Hvorfor ansætter de ikke en m/k eller to, der kører rundt og kontrollerer altanbyggerne – deres løn skulle afholdes af bygherrerne, og den ville kun udgøre en minimal andel af de samlede byggeudgifter, men de vil skabe en enorm tryghed blandt altanejerne.«

»Firmaet virkede meget presset og opførte sig ubehageligt.«

DAVID LAMUÑO SUÁREZ,
FORENINGENS ALTANANSVARLIGE

nyt materiale uden at løse problemer med op-hængningen – »hele tre gange« blev sagen sendt ind med fejl, fremgår det:

»Det er spild af min og alle andre deltagers tid,« skrev ingeniøren, og på sagen blev det noteret:

»Vi kan ikke godkende det nyfremsendte materiale. Materialet er mangelfuldt ...«

Også august, september og november 2016 gik. Stadig rod og bøvl.

Efterhånden fandt Altan.dk en løsning – med en såkaldt stag-fastgørelse – men også det gav så mange problemer, at Københavns Kommune i en e-mail med seks punkter, sendt 27. september 2016, nøje måtte instruere firmaet i, hvordan trækstangen skulle fastgøres, og hvordan sikkerheden skulle dokumenteres.

Kommunen måtte direkte skrive, at der »mangler beregninger af selve murværket, som skal optage kræfterne« fra den stang, der holdt altanen fast. Altså kunne Altan.dk fortsat ikke dokumentere, hvorvidt muren kunne bære altanen.

Den sidste altan blev hængt op lillejuleaf-

ten 2016, et halvt år efter at foreningens ingeniør 6. juni klokken 11.51 første gang henvendte sig til Københavns Kommune og gjorde opmærksom på, at Altan.dk ønskede »at fravige det godkendte projekt«.

Berlingske har fremsendt udkast til denne artikel til Altan.dk, der oplyser, at »der er en række faktuelle fejl« i artiklen. Altan.dk ønsker ikke at uddybe hvilke fejl, der er tale om.

Firmaet oplyser generelt, at det frem til 2016 ikke i alle tilfælde er dokumenteret, hvordan altaner er opsat, og »nogle ibrugtagningsstilledelser kan derfor være sket på et forkert grundlag. Det betyder ikke, at altanen dengang blev opsat forkert, men at metoden ikke stemmer overens med ansøgningen«.

Altan.dk oplyser, at firmaet gerne vil beklage »de tilfælde, hvor dette ikke er sket. Dette vil vi gerne gøre overfor både de berørte bygherrer og kommunen, da der selvfølgelig skal være orden i dokumentationen« (...) »men vi står selvfølgelig 100 procent bag de løsninger, hvormed vi har sat altaner op på – også før 2016«.